eviolența.md

Ghid practic
pentru femei și fete

De la frică la fapte: cum raportezi abuzul digital

Introducere:
de ce raportarea este un act de putere, nu de slăbiciune

Înfruntarea violenței digitale este, poate, unul dintre cele mai izolante și epuizante experiențe. Când ești ținta unui abuz online – fie că e vorba de hărțuire, amenințări, sau cea mai crudă formă, distribuirea imaginilor tale intime – primul tău instinct este să te ascunzi. Să ștergi mesajele. Să blochezi contul. Să închizi totul, sperând că se va opri. Te poți simți rușinată, speriată, murdărită sau, cel mai rău, vinovată.

Vrem să îți spunem cât se poate de clar: Nu este vina ta. Ceea ce ți se întâmplă nu este „doar pe internet”. Este o încălcare reală, dureroasă și, în multe cazuri, ilegală.
Adesea, agresorii mizează pe tăcerea ta. Ei se bazează pe frica ta de a vorbi, pe confuzia ta legată de sistemul legal și pe rușinea pe care ți-o induc. A raporta abuzul nu este un act de slăbiciune sau de „a face tam-tam”. Este cel mai puternic pas pe care îl poți face pentru a-ți recupera controlul, demnitatea și siguranța. Este un semnal clar că tu nu ești o victimă pasivă, ci o persoană care își cunoaște și își apără drepturile.

Acest ghid nu este un text juridic rece. Este o hartă. Este un plan de acțiune pas cu pas, conceput pentru a te lua de mână din momentul în care abuzul se întâmplă și a te ghida prin procesul, adesea intimidant, de a-l raporta autorităților. Vom explica ce înseamnă „probe”, cum să le strângi corect, unde exact să mergi cu ele și ce se întâmplă, concret, după ce ai depus acea plângere.

Cadru legal aplicabil:
de ce ai dreptul să depui o plângere

Înainte de a merge la poliție, trebuie să știi că nu mergi cu mâna goală. Mergi înarmată cu legea. Articolele noastre precedente au explicat în detaliu cadrul legal, dar să reamintim esențialul. Ai dreptul să raportezi abuzul pentru că faptele pe care le înduri sunt definite și pedepsite de legislația Republicii Moldova.

Codul Penal pedepsește fapte grave precum amenințarea cu omorul sau vătămarea gravă (Articolul 155), încălcarea vieții personale, inclusiv prin publicarea conversațiilor (Articolul 177), distribuirea imaginilor intime (Articolul 177, alin. 3) și falsul de identitate, adică crearea de conturi false (Articolul 177[1]).

Codul Contravențional sancționează fapte precum injuria online (Articolul 69) și, foarte important, actele de persecuție, adică stalking-ul, inclusiv contactarea repetată prin orice mijloc (Articolul 78[2]).

Mai mult, Legea 45 recunoaște toate acestea ca forme de violență psihologică sau sexuală. Prin urmare, când depui o plângere, nu ceri o favoare. Îți exerciți un drept legal.

Partea 1: Fundația cazului tău

cum documentăm corect abuzul (materialul probatoriu)

Aceasta este cea mai importantă secțiune a acestui ghid. Fără probe, sistemul de justiție nu te poate ajuta. Oricât de mult te-ar crede pe cuvânt un ofițer de poliție, legea funcționează pe bază de dovezi.

Regula de aur: Nu șterge absolut nimic!

Primul tău impuls este să ștergi comentariul jignitor, să ștergi conversația amenințătoare, să blochezi profilul. Oprește-te. Fiecare mesaj, fiecare poză, fiecare comentariu, oricât de dureros, este o piesă din puzzle-ul tău legal. Dacă le ștergi, agresorul câștigă, pentru că distrugi dovezile.

Ce înseamnă „probă” în context digital?

O probă (sau „material probatoriu”) este orice dovadă digitală care poate demonstra trei lucruri:

- Ce s-a întâmplat (conținutul mesajului, poza, comentariul).
- Cine a făcut-o (profilul agresorului, numele, numărul de telefon).
- Când s-a întâmplat (data și ora).

Haideți să vedem cum documentăm corect fiecare tip de abuz.

1. Cum documentăm mesajele (pe messenger, whatsapp, instagram, etc.)

O simplă captură de ecran (screenshot) care arată doar mesajul nu este suficientă.

Fă o captură de ecran completă: Asigură-te că în poza ta se văd: numele contului sau numărul de telefon al agresorului, mesajul sau mesajele abuzive și data și ora la care au fost trimise.

Nu decupa poza: Nu tăia imaginea pentru a arăta doar "bula" cu textul. Poliția trebuie să vadă contextul.

Pentru conversații lungi: Dacă abuzul se întinde pe mai multe ecrane, ai două opțiuni. Fie faci capturi de ecran succesive, asigurându-te că ultima parte a unei poze se regăsește la începutul următoarei (pentru a arăta continuitatea). Fie, și mai bine, folosești funcția de „screen recording" (înregistrare video a ecranului) de pe telefon și derulezi lent întreaga conversație, de la început până la sfârșit, arătând clar și profilul expeditorului.

Salvează link-ul (URL-ul) profilului: Pe lângă captura de ecran, copiază adresa URL (link-ul) profilului agresorului. Un cont poate fi șters, dar link-ul ajută poliția în investigațiile tehnice.

2. Cum documentăm postările publice, comentariile sau pozele (pe facebook, instagram, tiktok)

Aici, contextul este totul.

Captură de ecran a postării/comentariului: Din nou, asigură-te că se văd numele agresorului, data, ora și conținutul.

Salvează link-ul direct (URL): Majoritatea platformelor îți permit să copiezi un link direct către o postare anume sau chiar un comentariu. Fă acest lucru. Salvează aceste link-uri într-un document text (Word, Notes).

Dovezi ale falsului de identitate (Art. 177[1]): Dacă cineva ți-a creat un cont fals, fă capturi de ecran ale acelui profil fals, care să arate clar că îți folosește pozele și numele. Salvează și link-ul URL al profilului fals.

3. Cum documentăm imaginile sau videoclipurile intime (Art. 177 alin. 3)

Acesta este cel mai sensibil punct. Este de înțeles că nu vrei să mai vezi acele imagini. Dar ele sunt proba centrală.

Nu le șterge de pe platforma unde au fost publicate sau din conversația unde le-ai primit.

Fă capturi de ecran care să arate unde au fost publicate (pe ce site, pe ce grup) și cine le-a publicat.

Salvează link-ul direct către pagina respectivă.

Dacă le-ai primit pe chat: Salvează fișierul original (poza sau clipul video) într-un loc sigur (un stick USB pe care îl vei da poliției, un folder securizat). Fișierul în sine conține date (metadata) care pot fi utile anchetei. Știm că este incredibil de dureros, dar ștergerea lor face aproape imposibilă dovedirea faptei.

4. Cum documentăm hărțuirea (stalking-ul, Art. 78² CC)

Hărțuirea (persecutarea) este definită de repetiție. Prin urmare, o singură probă nu este suficientă. Aici trebuie să demonstrezi un tipar.

Salvează fiecare mesaj, fiecare apel ratat, fiecare comentariu.

Organizează-le cronologic. Trebuie să arăți poliției: „Uitați, mi-a scris luni, apoi marți, apoi a creat alt cont și mi-a scris miercuri, apoi mi-a comentat joi.”
Acest jurnal al abuzului este crucial pentru a demonstra caracterul repetitiv și obsesiv al faptei.

Organizarea probelor: cum prezinți dovezile
Nu este suficient să mergi la poliție și să întinzi un telefon, spunând „uitați-vă aici”. Trebuie să fii organizată.

Printează-le: Dacă ai posibilitatea, imprimă toate capturile de ecran. Este cea mai clară metodă.

Creează un dosar: Pune totul pe un stick USB (un memory stick).

Creează foldere clare (de exemplu: „Mesaje Amenințătoare”, „Poze Publicate”, „Cont Fals”). Salvează înăuntru capturile de ecran și documentul text cu toate link-urile.

Scrie o cronologie: Pe o foaie de hârtie separată, scrie un scurt istoric. De exemplu: „În data de 10 Noiembrie, X a început să îmi scrie... În data de 12 Noiembrie, a publicat poza... În data de 13 Noiembrie, m-a amenințat...” Acest lucru ajută enorm ofițerul de poliție să înțeleagă cazul tău dintr-o privire.

Partea 2: Unde te adresezi -

depunerea oficială a plângerii

Ai strâns probele. Ești organizată. Acum, unde mergi?

1. Primul și cel mai important drum: Inspectoratul de Poliție

Instituția principală care se ocupă de infracțiuni și contravenții este Poliția.

Unde? Poți merge la cel mai apropiat Inspectorat de Poliție de sector sau la cel de la locul tău de domiciliu. Nu contează atât de mult unde anume, important este să faci pasul.

Cum? Mergi fizic. Cere să vorbești cu ofițerul de serviciu sau cu un ofițer de investigație pentru a depune o plângere (o „sesizare”).

Ce spui? Spune clar: „Doresc să depun o plângere penală (sau contravențională) pentru amenințare/hărțuire/publicarea de imagini private.”

Ce faci? Vei scrie o plângere. Aceasta este o cerere oficială. Trebuie să conțină:

Numele tău complet, adresa și datele de contact.

Numele agresorului, dacă îl cunoști. Dacă nu îl cunoști, vei scrie „o persoană necunoscută care folosește contul...” și vei anexa link-ul și captura de ecran a profilului.

Descrierea faptelor: Aici folosești cronologia pe care ai pregătit-o. Fii clară, la obiect și rezumă faptele.
La final, menționează: „Anexez la prezenta plângere un set de

probe (capturi de ecran printate / un stick USB) care demonstrează faptele.”

Obligația poliției: Poliția este obligată să îți primească plângerea. Nu au voie să te refuze pe motiv că „e doar pe internet” sau „e o ceartă de iubiți”. Faptele pe care le-am enumerat (Art. 177, 155, 78² etc.) sunt în lege.

CERE NUMĂR DE ÎNREGISTRARE! Acesta este vital. După ce depui plângerea, ofițerul trebuie să o înregistreze și să îți dea un număr (sau o copie a plângerii cu ștampila de intrare). Acesta este dovada ta că procesul legal a început. Nu pleca fără el.

2. O cale paralelă: Centrul Național pentru Protecția atelor cu Caracter Personal (CNPDCP)

Pentru anumite cazuri, în special cele care implică folosirea pozelor tale fără drept (conturi false) sau publicarea de date (Legea 133), poți depune o plângere și la CNPDCP. Aceasta nu este o plângere penală, ci una administrativă, dar poate duce la obligarea site-urilor sau persoanelor să șteargă datele tale. Poți face acest demers în paralel cu plângerea la poliție.

3. O măsură de protecție imediată: ordonanța de protecție (legea 45)

Acesta este un pas crucial pe care multe victime nu îl cunosc. Plângerea penală (la poliție) are ca scop pedepsirea agresorului. Dar asta durează. Ordonanța de protecție (Articolul 15 din Legea 45) are ca scop **oprirea abuzului ACUM**.

Unde se cere? Se depune o cerere separată la instanța de judecată (judecătoria) de la domiciliul tău sau al agresorului.

Ce poți cere? Pe lângă interdicția de a se apropia fizic, poți cere judecătorului să îi interzică agresorului „să te contacteze... telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod”. Acest „orice alt mod” acoperă exact mediul online.

Măsura specială: Legea 45 permite instanței să impună „obligarea de a nu partaja și de a nu disemina date informatice cu conținut abuziv” (pozele sau clipurile tale intime).
Poți cere ordonanța de protecție înainte ca dosarul penal să fie terminat. Ele merg în paralel.

Partea 3: Ce se întâmplă după ce ai depus plângerea la poliție

Ai depus plângerea, ai numărul de înregistrare. Acum începe așteptarea, iar aceasta poate fi cea mai grea parte. Este important să înțelegi procesul pentru a-ți gestiona așteptările.

1. Analiza plângerii și începerea urmăririi

Plângerea ta ajunge la un ofițer de investigație sau la un procuror. Ei vor analiza probele pe care le-ai adus. Dacă fapta descrisă este o infracțiune (ex. amenințare), se va începe urmărirea penală.

2. Audierea ta

Vei fi, cel mai probabil, chemată la secție pentru a da o declarație oficială (o „audiere" sau „mărturie"). Aici vei repovesti, în fața ofițerului, tot ce ai scris în plângere. Este important să fii consecventă și să te referi la probele pe care le-ai depus.

3. Identificarea și audierea agresorului

Poliția va încerca să identifice agresorul. Dacă este un cont anonim, acest lucru poate fi dificil și poate dura, necesitând cooperarea platformelor de socializare. Dacă agresorul este cunoscut, el va fi, de asemenea, citat și audiat. Nu te lăsa intimidată de acest pas; este procedura standard.

4. Trimiterea dosarului

După ce adună toate probele și declarațiile, poliția întocmește un dosar.

Dacă este infracțiune (Cod Penal): Dosarul este trimis la procuror. Procurorul este cel care decide dacă are suficiente dovezi pentru a trimite cazul în instanța de judecată.

Dacă este contravenție (Cod Contravențional): Cazul este gestionat de un agent constatator (adesea tot din poliție), care poate analiza probele și aplica direct o sancțiune (amendă sau muncă în folosul comunității). Acest proces este de obicei mai rapid.

5. Procesul în instanță (dacă e cazul)

Dacă procurorul trimite dosarul în judecată, va începe un proces penal. Acesta este un drum lung, dar este drumul spre o condamnare. În paralel, tu poți să te constitui ca parte civilă în proces pentru a cere despăgubiri morale pentru suferința cauzată. Fii pregătită ca acest proces să dureze luni de zile, sau în cazuri complexe, chiar mai mult. Sistemul de justiție se mișcă lent, dar important este că s-a pus în mișcare datorită ție.

Sprijin și resurse:

nu trebuie să treci prin asta singură

Am descris un proces legal care este complex, tehnic și epuizant din punct de vedere emoțional. Să depui o plângere împotriva cuiva care te-a rănit este un act de curaj imens, dar te poate lăsa și foarte vulnerabilă.

Nu ești singură. Vina nu este a ta. Este a agresorului. Sistemul legal este doar o parte a vindecării tale. Cealaltă parte, la fel de importantă, este sprijinul emoțional și psihologic. În timp ce poliția și procurorii se ocupă de dosar, tu trebuie să te ocupi de tine.

Vorbește cu cineva. Caută un psiholog. Apelează la organizațiile care oferă sprijin victimelor violenței. Platforma eViolenta.md este concepută exact pentru asta: să fie puntea ta de legătură nu doar cu informația juridică, ci și cu resursele umane care te pot asculta, crede și sprijini.

Apasă butonul „Cere ajutor”. Fă primul pas legal, dar nu uita să ceri și sprijinul emoțional pe care îl meriți. Raportarea abuzului este primul pas spre justiție, iar îngrijirea de sine este primul pas spre vindecare.

Acest material a fost elaborat de Centrul Internațional „La Strada” și Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA Moldova), cu sprijinul financiar al Regatului Unit al Marii Britanii.